

Uzorno operacijsko sobo so napravili na vseučilišči v Madridu. Gledalci so s kristalno steno oddeljeni od mesta, kjer se vrši operacija. V ograjenem prostoru je samo operator, njegovi asistenti in bolnik. Gledalci pa skozi steno vidijo ravno tako dobro, kakor bi bili zraven.

Demanti v meteorskem kamenu. Neki francoski učenjak je že davno izrekel mnenje, da so demanti pali kot podnebniki na zemljo. Nedavno je pal v Ameriki na tla meteorski kamen, v katerem je bilo več svetlih zrn. Preiskava je pa pokazala, da so ta zrna demanti.

Potres v Japanu. V Gifu, pokrajini japonski, se je lani treslo skoro celo leto. V vsem so našteji 2626 sunkov. Vse leto ni bilo skoro nobenega popolnoma mirnega dne.

Ječen tiger. V Sajgonu je nedavno v mestnem zverinjaku zbolel jako lep tiger. Dokler je bil živ, se bolezen ni dala spoznati, ker poprej še noben tiger v zverinjaku ni tako zbolel. Ko je poginil, so ga razparali in našli, da je bil ječen.

Potresi. — Grški otok Zante je jako rodovit in lep. Obsega 350 km² in šteje 44.000 prebivalcev. Glavno mesto se imenuje tudi Zante in šteje kacic 16.000 prebivalcev. V mestu je pravoslavni nadškof in katoliški škof. Potem je v mestu več lepih cerkva in družih zgradb. Le to je hudo, da je mesto na vlukaničnih tleh in so torej jako pogosti potresi. Že v prejšnjih stoletjih bili se na tem otoku hudi potresi, ali tako hudih potresov še ni bilo, kakor letos koncem januarija in začetkom februarja. Potres ni prišel nepričakovano. Že šest mesecev so bili skoro slednji dan manjši potresi. Dne 31. januarija se je pa ob 1/22. zjutraj zemlja grozno stresla, drugi silen potres je pa bil po noči dne 2. februarja, nato se je treslo še 7. in 8. februarja. Zemlja se je valovito gibala in pokala, tako, da po ulicah ni skoro varno hoditi. Hiše so se podirale. Podrla se je cerkev sv. Marka, zidana v 10. stoletji, gledališče, beneški grad nad mestom, v katerem je prebival guverner, kateri je težko ranjen. Podrla se je tudi bolnica, a bolnike so pa k sreči rešili. Nepoškodovana ni nobena hiša. Na vsem otoku je kacic 30.000 ljudij brez strehe, mrtvih je kacic pet sto. Minoli mesec bili so potresi tudi drugod na Balkanu, ki so najbrž vsi v zvezi s tem potresom. Tako je potres uničil mesto Samotrake ob Egejskem morju, ki je štelo 6000 prebivalcev. Čutili so potrese tudi v Bolgariji in Srbiji.

Novice.

Državni zbor.

V seji poslanske zbornice dne 27. februarja t. l. nadaljuje se razprava o proračunski točki „neposredne davščine“. Posl. dr. Kronawetter pravi, da je način pobiranja užitnine v mestih nepravilčen. Po mestih je največ siromašnega ljudstva, kateremu je gotovo težko užitnino plačevati. Govornik je zato, da se užitnina za stvari, ki so potrebne za življenje sploh odpravi. Posl. Robič nasproti dr. Kronawetteru brani kmetsko ljudstvo, rekoč, da je zakon o domovinski pristojnosti le mestom v korist. Tudi se bavi govornik z davčnimi organi in prosi finančnega ministra, da jih ta pozove, da ljudstvo podučijo o dvomljivih davčnih zadevah, da se tako ogne kaznim. Govorili so nadalje poslanci dr. Křamar, Kirschner in Purghart. Posl. Hagenhofer zavrača dr. Kronawettera, ki je trdil, da se kmetom godi bolje nego prebivalcem mest. Če gre tako nadalje, postanejo tudi kmetje socialni demokratje. Potem, ko je govoril še poročevalec posl. dr. Menger, se je ta točka vzprejela in pričela razprava o vladni predlogi glede znižanja cene živinski soli. Po tej predlogi dovoljuje se prodaja soli za živino 100 kg. po 5 gld.

Govorilo je več poslancev, ki so izražali razne želje glede toli potrebnega znižanja živinske soli. Predloga se je na to vsprejela v drugem in tretjem čitanju.

V seji dne 28. febr. nadaljevala se je podrobna razprava o proračunu finančnega ministerstva. Na vrsti bila je razprava o proračunski točki „sol“. Posl. dr. Wielowieyski meni, da z vsprejetim zakonom glede znižanja živinske soli ne bode vsem vstreženo, ter je zato, da se tudi cena soli za domačo rabo zniža. Posl. Suess priporoča vladi, da največjo skrb obrača na sol, toli potrebno stvar v narodnem gospodarstvu. Točka „sol“ se na to vsprejme in prične se razprava o proračunski točki „tabak“, o kateri je poročal posl. Šuklje. Posl. dr. Lang je za zvišanje plač delavcem po tabačnih tovarnah in se pritožuje o zgolj nemških napisih, ki so na tobačnih tovarnah na Češkem. Govorili so še poslanec Ludwigsdorff o tabačni tovarni v Hainburgu, finančni minister dr. Steinbach, ki je obema predgovornikoma odgovarjal, ter poročevalec posl. Šuklje. Točka tabak se je na to vsprejela. Posl. dr. Křamar poroča o zakonu, s katerim naj se pri nekaterih posojilnicah odpravi pobiranje percentualnih pristojbin od vložnih obrestij. Govorili so posl. Formanek, Wrabetz, Szczepanowski in vladni zastopnik Froschauer, ki se je izrekel zoper nasvet poročevalcev. Zakon se na to vsejedno vsprejme z veliko večino. Vsprejme se na to proračunska točka „kolki in pristojbine“, potem točka „loterija“, pri kateri je posl. dr. Roser zopet priporočal vladi, da naj jo odpravi, ter konečno točka „mitnice“, pri kateri je govoril tudi posl. dr. Laginja.

V seji dne 1. marcija pričela se je razprava o proračunu trgovskega ministerstva. Poročevalec posl. dr. Hallwich konstatuje, da se potrebščine trgovskega ministerstva od leta do leta množe in povdarja, da so množeče se potrebščine v korist ljudskemu blagostanju. Posl. dr. Kraus toži o vednem gospodarskem propadanju severovzhodne Štajarske in je za poddržavljenje južne železnice. Posl. dr. Levicki zahteva strogo centralizacijo železnic, nizke železniške tarife, ter izraža bojazen, da bo v slučajih, če se sklene rusko-nemška trgovinska pogodba, trpela Avstrija škodo. Posl. dr. Schlesinger želi, da se malim obrtnikom da pri dajatvah za vojsko kaj zaslužka, potem se pa bavi z regulacijo valute in pravi, da bo ta v veliko kvar trgovini. Posl. Stalitz se pritožuje o propadanju Trsta, odkar se je odpravila prosta luka. Posl. dr. Kronawetter je za zboljšanje plač poštnim uradnikom. Razprava se na to zaustavi. Posl. dr. Kaizl interpeluje pravosodnega ministra, zaradi pečata pri najvišjem sodišči, ki je nemški, a bi moral biti latinski.

V seji dne 2. marcija posl. baron Kübeck priporoča vladi, da naj več stori za vodne prometne naprave in za železnice. Posl. Kaiser priporoča vladi v večje varstvo kmetijske in obrtnijske interese in je za poddržavljenje južne železnice. Posl. Kaltenegger toži o propadu mlinarskega obrta na Gor. Štajarskem. Ogerska moka dela preveliko konkurenco. Trgovinski minister marki Bacquehem pripoznava, da so gospodarske razmere v Trstu neugodne, da pa vlada skrbi, da bi temu odpomogla. Rusko-nemška trgovinska pogodba bila bi za naše kmetijstvo pač škodljiva, vendar pa upa minister, da bode obrtništvo in poljedelstvo v obče napredovalo, in da se torej ni bati bodočnosti. Posl. Burgstaller toži o propadu trgovine v Trstu in priporoča železnico čez Ture. Govorila sta še posl. dr. Kindermann in Gessmann. Posl. Povše v daljšem jedrnatem govoru priporoča vladi poddržavljenje južne železnice. Previsoke vozne cene na južni železnici so poljedelstvu, trgovini in obrtniji v veliko kvar. Govornik dokazuje s številkami škodo oziroma koristi, katere ima Kranjska od južne železnice, oziroma bi jih imela od državne železnice, na kateri bi bile nižje vozne cene. Leta 1895. poteče južni železnici podeljena koncesija in tedaj bo lepa prilika

dana vladi, da podržavi to železnico in konečno vstreže opravičenim željam zaprjetih kronovin.

V seji dne 3. marcija govori posl. dr. Dyk o propadu mlinarskega obrta, katerega je provzročila ogerska konkurenca. Posl. Bulat razpravlja o nasledkih vinske klavzule v Dalmaciji, katera ima že dosedaj štiri milijone gold. škode. Posl. princ Liechtenstein očita vladi, da tira le visoko politiko, ne zmeni se pa za zboljšanje stanja malih obrtnikov in trgovcev. Posl. dr. Menger zavrača predgovornika, češ, da so njegove pritožbe imele le namen hujskati, ker njemu ni drugega nič mari nego samo zmaga klerikalcev. Posl. Spinčič priporoča vladi zboljšanje pristanišč na otokih Čres in Krk in zboljšanje občil po Istri. Trgovinski minister marki Baquehem priznava slabe posledke vinske klavzule za producente, povdarja pa, da je ta koristna za konsumente. Mlinarskemu obrtu bo vlada rada pomogla, ne odobrava pa nezakonite agitacije zoper ogerske produkte. Posl. grof Sylva-Tarouca zahteva, da vlada sestavi točen gospodarski program. Tudi priporoča vladi, da naj skrbi za nove železnice in kanale.

V seji dne 4. marcija povdarja posl. Schwarz kot glavni protigovornik proračunske točke, centrala trgovinskega ministerstva, da so uspehi delovanja trgovinskega ministerstva povsem nezadostni. Nevspahov krivo pa ni samo trg. ministerstvo, ampak skupna vlada. Govornik se bavi z železniškimi razmerami na Češkem in je za pomnožitev števila obrtnih nadzornikov. Glavni govornik „za“ dr. Exner zagovarja levčarje kot prave prijatelje in podpiratelje malih obrtnikov in trgovcev. Govornik priporoča ustanovitev dveh novih ministerstev, edno za javne zgradbe, drugo za lepe umetnosti. Posl. dr. Gessmann zavrača dr. Exnerja rekoč, da liberalci zastopajo le židovske in madjarske interese in to na škodo domači trgovini in obrtniji. Ko je govorilo še par poslancev, se je obravnavana proračunska točka vzprejela in pričela razprava o proračunski točki „pošta in brzozjav.“ Posl. dr. Morsey je za stalno nameščenje uradnikov pri poštnih hranilnicah. Posl. Hajek pravi, da je na Češkem premalo poštnih uradov. Posl. Schlesinger je za zboljšanje plač poštnim in brzozjavnim uradnikom na Dol. Avstrijskem. Posl. Svoboda je tudi za zboljšanje stanja poštnim uradnikom. Posl. Slama se pritožuje o zanemarjanju jezikovne ravnopravnosti pri poštnih uradih na Češkem. — Naslednja seja bila je v pondeljek dne 6. marcija t. l.

— **Osobne vesti.** Načelnik ljubljanskega južnega kolodvora gosp. nadzornik Gustav Habit gre v pokoj. Habit je služboval v Ljubljani celih 27 let in je vsled svojega prijaznega vedenja vžival splošne simpatije. Njegovim naslednikom imenovan je dosedanji načelnik postaje v Št. Petru, gospod Evgen Guttmann, ki je dne 8. t. m. nastopil svojo službo. — Sodna pristava dr. J. Babnik v Logatecu in dr. Ivan Kavčnik v Kranji imenovana sta pristavoma pri dež. sodišču v Ljubljani. Premeščeni so sodni pristavi Albert vitez Laschan iz Loža v Kranj, Hans baron Falke-Lilienstein iz Loža v Konjice in dr. Edvard Volčič iz Krškega v Lož. Imenovani so sodnim, pristavi naslednji avskultanti: Karol Radey za Lož, Josip Sterger za Logatec, dr. Fr. Kočevar za Šmarje in dr. Viktor Kočevar za Krško.

— **Pred porotnim sodiščem** stala je zadnje dni minolega tega sedmérica tatov, ki so se imeli zagovarjati zaradi mnogih tatvin, doprinesenih večinoma že pred leti. Zatoženi, ki so dejanje tajili, bili so razun enega že vsi kaznovani zaradi tatvine. Porotniki so na njih stavljene vprašanja potrdili in in obsojeni so bili: Ant. Prelovšek iz Trzina na 8, Janez Abe iz Trzina na 6, France Keber iz Mengiša na 5, Lorenc Friškovec iz Mengiša na 4, Ant. Jenko iz Radomelj na 2,

Janez Lotrič iz Železnikov na 5 let in Janez Prelovšek iz Trzina na 13 mesecev težke ječe. Vrhu tega postaviti se imajo obsojenci po prestani kazni pod policijsko nadzorstvo.

— **Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.** O predzadnji seji c. kr. metnega šolskega sveta ljubljanskega smo prejeli nastopno poročilo. Prošnja vodstva vnanje osemrazredne dekliške ljudske šole pri Uršulinkah zaradi zvišanja dotacije iz normalnega šolskega zaklada za dve novi učni sili se priporočaj visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu v ugodno rešitev. Na znanje se vzemi poročila c. kr. okrajnega šolskega nadzornika, profesorja Frana Levca o nadzorovanji I in II mestne petrazredne deške, mestne osemrazredne dekliške šentjakobske, in mestne jednorazredne šole na Barji v šolskem letu 1891/2 in izroče se o tem povodu pohvalno priznanje: Učiteljicama na osemrazredni dekliški ljudski pri sv. Jakobu, Mariji Wessnerjevi in Emiliji Guslovi, prvi za to, ker je uredila zbirko učil in samoučil ter napravila zaznamek in inventar, drugi za to, ker je lepo uredila šolsko knjižnico; dalje vodstvu in pa učiteljskemu osebju prve, ter ravno tako učiteljskemu osebju druge mestne deške petrazrednice za upešno poučevanje, naposled pa še učitelju Leopoldu Armiču za tudoljubivo navajanje v lepljenstvu. Načrt novemu poslovnemu redu se sprejme in povodom otvorjenja ponavljalne šole na mestni jednorazrednici na Barji razpravlja uredba ondotnega pouka v ročnih delih. Učiteljici Frančiški Zemmetovi se pripozna II., učiteljici Emi Raunacherjevi in učitelju Janku Likarju I. službenostarostna doklada. Neka prošnja za novčno podporo se visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu priporoča v ugodno rešitev. Za obolelo mestno učiteljico se predlaga šestmesečen dopust; po šolskem vodstvu nasvetovana namestnica za dobo dopusta se odobri. Prošnji neke izprašane učiteljske kandidatnje za brezplačno poučevanje na mestni dekliški šoli se ugodi. Nadzorovanje neobligatnega slovenskega pouka: na nemških ljudskih šolah ljubljanskih se poveri na podstavi § 17. točke 16. dež. zakona z dne 9. marcija 1879. l. (dež. zak. št. 13) c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku, profesorju Franu Levcu. Prošnji vodstva mestne nemške deške ljudske šole za delitev IV. razreda ne pritrudi mestni šolski svet, nego ukrene, da je razrede po šolskih sobah, ki so na razpolaganje, primernejše nastaniti. Izključitev dveh učencev se potrdi s pristavkom, da je o tem obvestiti vodstva vseh ljudskih šol ljubljanskih.

— **V smrt obsodilo** je tržaško porotno sodišče 27letnega Jan. Metlika iz Petrinje, ker je ubil svojega očeta s kamenjem.

— **Obesil se je** na ljubljanskem gradu v hosti bivši pisar v dež. bolnici, Janez Mol. Nesrečneža, ki se je že prej enkrat hotel usmrtiti, gnalo je v smrt pomanjkanje.

— **Umril je v Trstu** c. kr. brzozjavni oficijal gosp. Gregor Jereb v 48. letu svoje starosti. Pokojnik doma v Poljanski dolini nad Škofjo Loko, bil je vedno odločen narodnjak. Tudi na slovstvenem polju slovenskem je ranjki mnogo deloval. Bodi mu blag spomin!

— **Goriško-ajdovska železnica** utegne baje že v kratkem času postati meso. Te dni pošlje namreč deželni odbor goriški načrte te železnice na dotično mesto, da pridobi koncesijo. Vipavska dolina, po kateri bo železnica tekla, bo jako mnogo pridobila.

— **Nov parnik.** V nedeljo spustili so v Trstu slovesno v morje novi parnik „Marquis Bacquehem“. Ta dosedaj največji Lloydov parnik je 120 metrov dolg in 14 metrov širok, visok je 10 metrov, a v morje se ga potaplja 8 metrov.

— **Za kmetijsko bralnico v Novem mestu,** katero je ustanovila ondotna kmetijska podružnica, je zanimanje mej gospodarji jako veliko. Pri otvoritvi bilo je navzočih nad 100 gospodarjev.

— **Popravek.** Vest, da so ljubljanski jezuitje kupili „Križanke“ se ne potrjuje.